
K A J J E B E L A K N J I G A O P R E V A J A N J U I N Z A K A J J O P O T R E B U J E M O ?

Barbara Pregelj
(DSKP, Ljubljana, Slovenija)

V prispevku je predstavljena *Bela knjiga o prevajanju*, temeljno besedilo o jezikovnih poklicih in jezikovnih praktikih v Sloveniji, ki predstavlja stanje, analizo, sistemske in posamične izzive ter primere dobre prakse na področju prevajanja, tolmačenja in lektoriranja. Pri njeni pripravi so sodelovala vsa slovenska prevajalka društva in združenja pa tudi vse slovenske univerze. Vsebuje prispevke 41 avtoric in avtorjev, ki so razdeljeni v šest tematskih sklopov: vrste prevajanja, infrastruktura slovenskega prevajanja, analize različnih anket, opravljenih med različnimi jezikovnimi poklici doma in v tujini, pregled sistemskih in specifičnih izzivov ter primeri dobre prakse. Predstavljeni so tudi predlogi izboljšanja položaja prevajanja, tolmačenja in lektoriranja.

Ključne besede: prevajanje, tolmačenje, lektoriranje, bela knjiga, analize, predlogi izboljšanja

Bela knjiga o prevajanju 2018: premiki na področju prevajanja, tolmačenja, podnaslavljanja in lektoriranja v Sloveniji (krajše: *Bela knjiga o prevajanju*) predstavlja stanje, analizo, sistemske in posamične izzive ter primere dobre prakse na izjemno pomembnem, a pogosto prezrtem področju jezikovnih poklicev/svetovalcev v Sloveniji ter jih umešča v širši, evropski okvir. Čeprav v njej prevladuje tematika prevajanja in tolmačenja, je zasnovana široko, tudi z vključevanjem lektorjev kot jezikovnih svetovalcev, saj gre za področja, ki se med seboj prepletajo in dopolnjujejo.

* barbara.pregelj@guest.arnes.si

CC-BY-SA, besedilo © Pregelj, 2024

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva-Deljenje pod enakimi pogoji 4.0 Mednarodna.

Hieronymus 1-2, 2024, 131–141, <https://doi.org/10.18690/hieronymus.9.1-2.131-141.2024>

Gre za temeljno besedilo vseh, ki se z jezikovnimi poklici in jezikovnimi praktiki srečujejo: prevajalk in prevajalcev, tolmačk in tolmačev, lektor in lektorjev, pa tudi vseh njihovih uporabnikov in sodelavcev. Zato je namenjeno vsem Slovencem, še posebej pa vsem tistim, ki odločajo o jezikovni politiki, krojijo kulturno, gospodarsko, pravosodno, notranjo in zunanjo politiko ter odločajo o smernicah in kriterijih javnega naročanja.

Bela knjiga o prevajanju je prvi in doslej edini takšen dokument v slovenskem prostoru, ki se prevajanja, tolmačenja, podnaslavljanja in lektoriranja loteva celostno in povezovalno, z upoštevanjem vseh poglobitvenih deležnikov v Sloveniji. Zato ni nepomembno, da so pri njeni pripravi sodelovala vsa slovenska prevajalska društva in združenja: Društvo slovenskih književnih prevajalcev, Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev Slovenije, Združenje konferenčnih tolmačev Slovenije, Društvo slovenskih filmskih in televizijskih prevajalcev, Združenje stalnih sodnih tolmačev in pravnih prevajalcev Slovenije SCIT, Lektorsko društvo Slovenije, zadruga Soglasnik, pa tudi vse slovenske univerze.

Bela knjiga vsebuje prispevke 41 avtoric in avtorjev.

Njihova besedila so razvrščena v šest tematskih sklopov. Iz prvega, kjer so predstavljene (nove) **vrste prevajanja**, je razvidno, da je to v vseh svojih oblikah in različicah izjemno dinamična in hitro spreminjajoča se dejavnost, ki je po eni strani konstituirala slovenski jezik in književnost, po drugi strani pa predstavlja tisto temeljno orodje, ki slovensko kulturo in družbo umešča na aktualni svetovni zemljevid. Po eni strani nastajajo vedno nove oblike prevajanja in tolmačenja, ker se potrebe spreminjajo; pojavljajo se tudi nova prevajalska orodja, ki od jezikovnih praktikov zahtevajo vedno nova znanja in jih postavljajo pred nove izzive. Po drugi strani pa se tudi širša prevajalska srenja sama ustvarjalno odziva na različne spodbude: komunikacijske (prevajalski forumi, izobraževalni seminarji), družbene (projekti mentoriranja) in mednarodne (sodelovanje v mednarodnih združenjih).

Vsi ti prispevki so kot **dobre prakse** predstavljeni v zadnjem tematskem sklopu. Posebno poglavje je namenjeno **popisu infrastrukture** slovenskega prevajanja, ki se osredinja na oris vloge društev, izobraževanja in zaposlitvenih možnosti prevajalcev. V tem poglavju so predstavljene tudi študijske možnosti prevajanja, tolmačenja in lektoriranja. Svoje poglavje predstavljajo **analize različnih anket med prevajalci, tolmači in lektorji** (pozornost namenjamo tudi tistim prevajalcem, ki jih ankete ne zajemajo),

pregled sistemskih (predvsem jezikovne politike, prekarizacije in feminizacije poklicev jezikovnih praktikov) **in specifičnih izzivov** (elementov korektne avtorske pogodbe, knjižničnega nadomestila, dobička prevajalske industrije in problematike prevajalskih agencij, izobraževanja ter specifičnih zdravstvenih problemov).

Besedilo Bele knjige o prevajanju je prosto dostopno na spletni strani <https://www.dskp-drustvo.si/dejavnosti/bela-knjiga-o-prevajanju/>

Kaj skušamo z Belo knjigo o prevajanju doseči?

Bela knjiga pojasnjuje specifično prevajalskega poklica tukaj in zdaj ter ga povezuje in hkrati razmejuje od drugih jezikovnih praktikov: tolmač in tolmačev, podnaslovnih prevajalk in prevajalcev, lektorice in lektorjev. Prizadeva si za večjo prepoznavnost in afirmacijo prevoda v slovenski družbi in si želi dialoga z odločevalci.

Zato v nadaljevanju izpostavljam temeljne poudarke, ki smo jih ob izidu zapisali v Belo knjigo o prevajanju in so sčasoma postali še bolj aktualni.

PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE POLOŽAJA PREVAJANJA V SLOVENIJI TER UREDITEV STATUSA PREVAJALK IN PREVAJALCEV, TOLMAČK IN TOLMAČEV TER LEKTORIC IN LEKTORJEV

Prevajalke in prevajalci, tolmačke in tolmači ter lektorice in lektorji se v Sloveniji že vrsto let soočamo s problematiko neurejenega poklicnega statusa in nepredvidljivih razmer, v katerih opravljamo dejavnost, ki je prepuščena tržni stihiji. To dokazuje vrsta raziskav na področju samozaposlenih (v kulturi): *Socialni položaj samozaposlenih v kulturi in predlogi za njegovo izboljšanje s poudarkom na temi preživetvene strategije na področju vizualnih umetnosti* (2012), *Ocena stroškov dela za samozaposlene v kulturi* (2013), *Primerjalnopravna analiza ureditve statusa in socialne varnosti samozaposlenih oseb v kulturi v nekaterih evropskih državah* (2013) in *Analiza o položaju samozaposlenih v kulturi v Sloveniji s predlogi izboljšav* (2016). O tem ne nazadnje pišejo avtorji prispevkov v tej beli knjigi.

Analiza, ki smo jo opravili v tem temeljnem dokumentu, namreč kaže, da notranji dejavniki, torej dejavniki, na katere lahko profesionalni prevajalke in prevajalci, tolmačke in tolmači, lektorice in lektorji sami vplivamo, za našo poklicno skupino niso problematični. Prej drži nasprotno:

slovensko prevajanje je izredno kakovostno, konstituiralo je slovenski knjižni jezik in književnost, slovensko literaturo, kulturo in celotno družbo umešča na svetovni zemljevid s tem, da jo prevaja, tolmači in skrbi za njen ustrezeni jezikovni izraz. Analize in ankete izpričujejo tudi, da so jezikovni praktiki izjemno izobraženi, gibki, učeči se in ustvarjalni. Vseživljenjsko učenje in dodatno poklicno usposabljanje imata v sodobnem spreminjajočem se svetu vse pomembnejšo vlogo, posebej na področju delovanja jezikovnih praktikov, kjer prihaja do nove terminologije, pa tudi sprememb in napredka v delovnem okolju in programih. Zato pozivamo prevajalce, tolmače in lektorje, da (še naprej) skrbijo za svoj stalni strokovni razvoj prek relevantnih seminarjev in delavnic, ki jih organizirajo stanovska društva. Slabosti in nevarnosti, ki so jih zaznali tudi prispevki v tej beli knjigi, so večinoma posledica sistemskih izzivov, s katerimi se soočamo kot celotna družba, in specifičnih okoliščin, s katerimi se soočajo posamezne skupine jezikovnih praktikov.

Odločevalci v najširšem smislu so torej tisti, na katere naslavljamo svoja pričakovanja, in želimo si, da bi se jih lotili celostno in z ustrežno skrbnostjo, z usklajenim delovanjem, kot ga tako obsežna dejavnost, kot je prevajanje, tudi terja.

Naša poklicna skupina si najprej prizadeva za **vzpostavitev poklicnih standardov na področju delovanja vseh jezikovnih praktikov**. Iz podatkov anket, državne statistike in prevajalcem namenjenih spletišč, ki so predstavljeni v Beli knjigi o prevajanju, je razvidno, da je razkorak med številom prevajalcev, tolmačev in lektorjev, ki so člani stanovskih združenj, poslovnimi subjekti, ki so registrirani za dejavnost prevajanja in tolmačenja, in tistimi, ki delo na področju jezikovnih praktikov dejansko opravljajo, precejšen. Glede na to, da so takšne razmere v enem segmentu trga privedle do splošne uveljavitve dampinških cen, ocenjujemo, da je ta vzpostavitev poklicnih standardov nujno potrebna.

Ne samo da se s tem ustrezno izobraženim in usposobljenim prevajalcem, tolmačem, podnaslovnim prevajalcem in lektorjem že predolgo dela moralna in strokovna škoda, da pogosto pristajajo v prekarnih oblikah zaposlitve, kjer omenjeni poklici nimajo niti prave veljave niti zaščite, tudi naročniki storitev, tako fizične kot pravne osebe, nimajo ustrezne zaščite in jamstva, da bodo svoje naročilo zaupali kompetentni osebi in da bodo s tem deležni visokokakovostne storitve. V **javnem interesu** torej je, da se področje končno sistematično uredi, po tem pa tudi stalno spremlja

in vrednoti ustreznost doseženih sprememb. Javni interes je sestavni del svobodnih poklicev in pomeni, da imajo svobodni poklici posebno etično odgovornost, zato je treba za vsak svobodni poklic zagotoviti zavezujoče poklicne predpise in katalog splošno priznanih standardov etičnega ravnanja.

Zato si prizadevamo za **ureditev statusa svobodne/-ga prevajalke oz. prevajalca, svobodne/-ga tolmačke oz. tolmača in svobodne/-ga lektori-ce oz. lektorja**, saj področje svobodnih poklicev v Sloveniji ni enotno urejeno in osebam, ki opravljajo svobodne poklice, ne daje enakih možnosti za opravljanje dejavnosti. Za prevajalca, tolmača in lektorja niso predpisani niti minimalni pogoji, ki bi jih morala izpolnjevati vsaka fizična oseba, ki bi se želela ukvarjati z navedenimi dejavnostmi. Tako je na primer nesprejemljivo, da za priglasitev omenjenih dejavnosti v obliki samozaposlenega oziroma samostojnega podjetnika v Poslovni register Slovenije, ki ga vodi in upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), zadošča zgolj peta stopnja katere koli izobrazbe.

Ena od možnosti za ureditev razmer, enostavno izvedljiva in primerljiva z ureditvijo opravljanja svobodnih poklicev v Nemčiji, je **uvedba registra svobodnih poklicev** kot javne knjige, ki bi jo z uredbo predpisala Vlada RS. Register bi prav tako lahko vodil AJPES ali drug ustrezen organ, vpis vanj pa bi bil pogojen z izpolnjevanjem minimalnih pogojev za opravljanje posameznih dejavnosti, ki bi jih oblikovala stroka, tj. reprezentativne organizacije posameznih poklicev oziroma strokovna združenja, s čimer bi zagotovili visoke standarde za storitve svobodnih poklicev. Zanje je namreč država dolžna pravno zagotoviti možnost zaščite tudi osebnih pravnih interesov prejemnikov teh storitev.

V register svobodnih poklicev naj bi se uvrščali vsi poklici, regulirani in neregulirani, pa tudi novonastali poklici, ki se opravljajo kot svobodni poklici in za opravljanje katerih so že ali naj bi bili predpisani strokovni standardi in splošno priznani kodeksi etičnega ravnanja, ki se lahko nadzorujejo ter v primeru kršitev tudi sankcionirajo v disciplinskih postopkih oziroma z drugimi ustreznimi ukrepi. Uvedba registra bi vzpostavila red na trgu nekvalificiranega opravljanja storitev, ki z nelojalno konkurenco dodatno otežuje položaj tistih posameznikov, ki so za opravljanje neke dejavnosti ustrezno usposobljeni.

Projekt ustrežnejše regulacije svobodnih poklicev predstavlja pomemben del programa reform Lizbonske strategije, saj velja splošna ugotovitev,

da je pretirana regulacija lahko ovira za svobodno nastopanje na trgu oziroma prost pretok delovne sile. Strategija se oblikuje in izvaja v vseh državah članicah EU ter naj bi zagotovila večjo konkurenčnost evropskega gospodarstva, istočasno pa dosegla tudi oba temeljna cilja: večjo gospodarsko rast in nova delovna mesta. Poleg regulacije poklicev naj bi zato posamezne države tudi drugače urejale opravljanje posameznih poklicev.

K razvoju strukturnih pogojev za opravljanje (reguliranih) svobodnih poklicev obvezuje tudi Direktiva o storitvah na notranjem trgu (Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu – UL L 376, str. 36). Pojem svobodnih poklicev v konkurenčno pravnem smislu namreč zajema poklice, katerih cilj je **izvajanje visokospecializiranih storitev**, in je v skladu s širšim javnim interesom, predvsem z namenom, da bi se zagotovila ustrezna raven izvajanja storitev.

Obenem pristojna ministrstva pozivamo, naj uredijo **zakonske podlage za osnovno regulacijo cen**, letno revalorizirajo tarifnike, kjer ti obstajajo (Ministrstvo za pravosodje, Javna agencija za knjigo RS), v skladu z inflacijo in si skupaj s predstavniki strokovne javnosti prizadevajo za doseganje tarif in minimalnih postavk, ki bodo omogočale dostojno plačilo za opravljeno delo. Le tako bo država v skladu s 50. členom ustave lahko še naprej skrbela za delovanje zdravstvenega, pokojninskega in invalidskega sistema, svojemu aktivnemu prebivalstvu pa v prihodnosti zagotovila vzdržen pokojninski sistem in uživanje v pravicah, ustvarjenih z delom.

Pristojna ministrstva pozivamo, naj samozaposlene prevajalke in prevajalce, tolmačke in tolmače, lektorice in lektorje čim bolj **razbremenijo administrativnih obveznosti**, poskrbijo za ustrezen inšpekcijski nadzor za preprečevanje atipičnih oblik dela in prikritih delovnih razmerij. Prizadevajo naj si za **vzpostavitev sistema servisa za samozaposlene** (lahko tudi z nadgradnjo in širitvijo že obstoječih oblik) z izpostavami v večjih slovenskih mestih in ustrezno IT-podprtostjo, ki bo temeljito poznal problematiko samozaposlenih in jim znal pomagati pri specifičnih vprašanjih in ustreznih izobraževanjih na področju računovodstva, davčnega svetovanja in zakonodaje ter bo dostopen najširšemu krogu uporabnikov.

Nepovezanost in profesionalna neidentifikacija in apatija so posledica stihije na tem področju, ne koristijo pa nikomur. Zato jezikovne praktike pozivamo, naj se v čim večji meri vključujejo v **stanovska društva**, saj ta zagotavljajo višje profesionalne standarde, ker si prizadevajo za stalno strokovno izobraževanje svojih članov, povezovanje in spoštovanje etičnih

kodeksov, nekatera tudi za uvedbo licenc. Vsa društva namreč kot pogoj za sprejem v članstvo predpisujejo minimalne poklicne standarde, ki jim morajo kandidati zadostiti.

Ob tem odločevalce na pristojnih ministrstvih pozivamo:

Pri **oblikovanju javnih naročil** naj se pri določitvi meril in pogojev posvetujejo s stroko in stanovskimi združenji (za literarno prevajanje z DSKP, za tehniško in znanstveno prevajanje z DZTPS, DSPT in Združenjem SCIT, za podnaslovno prevajanje z DSFTP, za konferenčno tolmačenje z ZKTS, za lektoriranje pa z LdS), kar bo omogočilo bolj kakovostno izvajanje naročil v zadovoljstvo vseh deležnikov: naročnikov, jezikovnih praktikov in premjemnikov storitve.

Za oblikovanje javnih naročil na področju **strokovnega prevajanja** predlagamo nujno uvedbo meril za kakovost. Kakovost bi morala biti v primernem razmerju meril, kot poglavitna utež, upoštevana kot odločujoči dejavnik pri vrednotenju ponudb in izbiri ekonomsko najugodnejše ponudbe. Zato predlagamo, da se utež kakovosti določi vsaj v območju med 55 % in 65 %, razliko do 100 % pa naj predstavljata uteži cene in morebitne druge, kot npr. število izvajalcev oz. podizvajalcev.

Kakovostne prevajalske storitve lahko utemeljeno pričakujemo od ustreznih izobraženih in usposobljenih prevajalcev, ki imajo tudi ustrezne reference. Za zagotavljanje oz. merjenje pričakovane kakovosti sta po našem mnenju na voljo dve možnosti, in sicer:

- Točkovanje formalne izobrazbe prevajalcev (vrste in stopnje – prevajalci s prevajalsko izobrazbo, prevajalci z jezikoslovno izobrazbo, prevajalci z izobrazbo na najrazličnejših strokovnih področjih in z znanjem tujih jezikov), dejanske strokovne usposobljenosti za prevajanje (dodatna usposabljanja) in prevajalskih izkušenj (vrste izkušenj, reference, količina opravljenih prevodov) ter razvrščanje ponudnikov na osnovi zbranih točk.
- V obstoječih javnih naročilih so zahteve po izobrazbi izvajalcev/podizvajalcev navedene zgolj kot pogoji za sodelovanje, ne pa tudi kot najpomembnejši dejavniki, ki neposredno vplivajo na kakovost storitev in navsezadnje tudi na izbiro ponudnikov.
- Testiranje izvajalcev oz. prevajalcev z ocenjevanjem anonimiziranih testnih prevodov, ki bi ga po dogovoru lahko prevzela neodvisna

skupina ocenjevalcev, npr. osebje Oddelka za prevajalstvo Filozofske fakultete v Ljubljani ter z drugih oddelkov, kjer je mogoče študirati jezike. Prevajalci oz. ponudniki se nato razvrščajo glede na uspešnost opravljenega testa.

Obenem pozivamo še:

- da se naročila za storitve **konferenčnega tolmačenja** oddajajo ločeno od **storitev prevajanja**, saj sta to storitvi z bistveno različnimi značilnostmi. Le tako je mogoče zagotoviti, da bodo med izvajalci ustrezno usposobljeni tolmači, ki spoštujejo poklicne in etične standarde, in se izogniti dampinškim cenam, ki jih ponujajo neusposobljeni in nestrokovni ponudniki storitev, ki krnijo ugled celotnega poklica;
- da za storitve konferenčnega tolmačenja, prevajanja in lektoriranja med pogoje za prijavo zapišejo, naj prijavitelji k svoji prijavi priložijo dokazila o usposobljenosti/izobrazbi, o trajnem usposabljanju ter izjavo o upoštevanju standardov in etičnega kodeksa. Najpomembnejši kriterij pri izbiri ponudnikov je v (veliki) večini primerov najnižja cena storitev, le redko pa štejejo tudi usposobljenost oz. izobrazba, kompetence in reference. To seveda ni nikakršno jamstvo kakovosti za opravljene storitve.

Na področju **tolmačenja za skupnost** naj spodbujajo razvoj ustreznih programov usposabljanja skupnostnih tolmačev, med drugim na področju zdravstva, socialnega varstva in policije, da bi lahko bili vsi, ki tovrstne storitve potrebujejo, deležni pomoči ustrezno usposobljenih skupnostnih tolmačev, ki poznajo strokovne in etične vidike opravljanja tovrstnega dela.

Ob tem vse, ki storitve tolmačenja potrebujejo, pozivamo,

- naj za pomoč poiščejo profesionalne in usposobljene tolmače, ne ad hoc neprofesionalnih tolmačev, in
- naj si skupaj s strokovnimi društvi in združenji prizadevajo za čimprejšnjo vzpostavitev nacionalne mreže profesionalnih tolmačev in/ali mediatorjev s področja tolmačenja in zadevnega strokovnega izrazja.

Na področju **konferenčnega tolmačenja** pozivamo k pripravi programov usposabljanja za konferenčne tolmače za deficitarne jezike, saj je na trgu opazno pomanjkanje kadrov zlasti za jezike iz sosednjih držav, kot je madžarščina,

hrvaščina in srbščina, pa tudi za trge v vzponu. V ta namen pozivamo k večji prožnosti izobraževalnih ustanov, da bo omogočeno hitrejše prilagajanje potrebam trga in izobraževanje tudi majhnega števila študentov.

Na področju **sodnega tolmačenja** pozivamo k nadaljevanju urejanja razmer za delo sodnih tolmačev, k spodbujanju kvalitetnega izobraževanja in k letnemu usklajevanju tarifnikov.

Ob tem naročnike pozivamo še:

- naj storitve prevajanja in tolmačenja naročajo pri strokovnjakinjah in strokovnjakih, ki se v skladu z določili Pravilnika o sodnih izvedencih, sodnih cenilcih in sodnih tolmačih stalno dodatno izobražujejo, ne pa pri neprofesionalnih, ad hoc prevajalcih brez ustreznih referenc in znanja.

Na področju **književnega prevajanja** pozivamo Ministrstvo za kulturo, naj si še naprej prizadeva za izboljševanje situacije samozaposlenih in reševanje njihove problematike, predvsem v povezavi z drugimi ministrstvi, in redno spremlja učinke svojih ukrepov. Za tiste samozaposlene, ki jim zaradi njihove vrhunskosti prispevke plačuje država, naj ukine cenzus, saj je ta v nasprotju s kategorijo vrhunskosti in v neenak položaj postavlja samozaposlene in zaposlene v kulturnih zavodih, po katerih se določanje cenzusa ravna. Javni uslužbenci namreč niso tako kot samozaposleni dolžni vsakih pet let dokazovati svoje vrhunskosti, da bi še naprej lahko ohranili svoj zaposlitveni status.

Ob tem ministrstvo pozivamo še:

- naj vse deležnike (v njihovem imenu pa stanovska združenja Združenje založnikov pri Gospodarski zbornici, Društvo slovenskih založnikov in Društvo slovenskih književnih prevajalcev) spodbudi k dogovoru o vzorčni avtorski pogodbi, ki bo ustrezno jamstvo za vse pogodbene stranke;
- naj ustrezno preoblikuje sistem višine knjižničnega nadomestila, ki prevajalce in prevajalke postavlja v neenak položaj v primerjavi z drugimi imetniki avtorskih pravic;
- naj poskrbi za minimalne postavke za plačilo **podnaslovnih prevajalcev**; nedavna mednarodna raziskava je namreč znova potrdila, da Slovenci tekoče govorimo angleško tudi zaradi poslušanja jezika in hkratnega spremljanja podnapisov. Ob tem je zaskrbljujoča pravilna raba in

siromašenje slovenskega jezika zaradi nizkih cen za opravljanje podnaslovnega prevajanja;

- naj se tudi prevodi AV-vsebin, ki jih Ministrstvo za kulturo RS že priznava kot avtorska dela, vključi na seznam Urada za intelektualno lastnino, s tem pa se prevajalcem AV-vsebin omogoči uveljavljanje malih in sorodnih avtorskih pravic v okviru Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP);
- naj v nacionalnem programu za jezikovno politiko ustrezno opredeli obstoj **specializiranih jezikovnih uporabnikov (jezikovnih praktikov)**, njihov dejavni stik z jezikom in njegovo rabo na vseh ravneh sporazumevanja ter spodbuja dejavnosti prevajalcev, tolmačev in lektorjev za kakovostno jezikovno rabo na vseh področjih javnega življenja (mediji, gospodarstvo, državne ustanove itn.);
- naj ustrezno pripomore k uveljavitvi minimalne postavke za plačilo **lektoriranja**, ki ga opravljajo lektorji, samozaposleni v kulturi, saj se honorarji že leta znižujejo pod razumno mejo.

Prevajanje in tolmačenje sta avtorsko delo, zato vse naročnike prevodov spodbujamo, da avtorstvo tudi priznavajo s **poimensko navedbo njihovih avtoric in avtorjev**. To velja tako za književne in humanistične prevode kot za strokovne, znanstvene in tehnične prevode, pa tudi avdiovizualne vsebine ter tolmačenje.

VIR

PREGELJ, Barbara (ur.), 2019: *Bela knjiga o prevajanju 2018: premiki na področju prevajanja, tolmačenja, podnaslavljanja in lektoriranja v Sloveniji*. Ljubljana: Društvo slovenskih književnih prevajalcev. Na spletu.

WHAT IS A *WHITE PAPER ON TRANSLATION* AND WHY DO WE NEED ONE?

Summary

This paper presents the *White Paper on Translation*, a basic text on language professions and practitioners in Slovenia, which presents the state of translation, analysis, systemic and specific challenges, and examples of good practice in the field of translation, interpreting and proofreading. All Slovenian translation associations and societies, as well as all Slovenian universities, have contributed to its preparation. It contains contributions by 41 authors, divided into six thematic sections: types of translation, infrastructure of Slovenian translation, analysis of various surveys conducted among different language professions at home and abroad, overview of systemic and specific challenges, and examples of good practice. Proposals for improving the situation of translation, interpreting and proofreading are also presented.
